

ו. עובדות וסיפורים מהגאון הצדיק מוהרא"ש זצוקלה"ה

שבת הוא מלנחם ונחמה קרובה לבוא, אמרו חז"ל על הפסוק זכר צדיק לברכה כיון שמזכירין אותו מספר הכתוב בשבחו, הנה בערב שבת קודש נתבקש לישיבה של מעלה האי גאון וצדיק משיירי כנסת הגדולה מגדולי וראשי מעתיקי השמועה בתורת רבינו הקדוש, שזכה לקרב אלפים מיישראל, ולהכניסם תחת כנפי השכינה. זכה רבים וזיכה, הוא הגאון הצדיק מוהרא"ש שיק מברסלב זצוקלה"ה. וקשה היום לישראל.

וזכיתי להיות לקבל ממנו הרבה שנים, עד שהיה קורא אותי תלמידו. ואשיחה מעט מדבריו. וכבר אמרו חז"ל אין עושים נפשות לצדיקים ודבריהם הן זכרונם, וזה החלי.

הגה"צ מוהרא"ש זצוק"ל אמר לי שמקובל אצלו, שמה שאמר מוהרנ"ת זי"ע שיש לו שיחות המביאות לביטול הבחירה, כוונתו היתה על מה שכתב בליקוטי הלכות שלוחין הלכה ד' וז', והלכה זו היא הנקודה של כל הליקוטי הלכות. ואף שאין נראה כן בתחלה, מכל מקום אחר ששמעתי זאת ממוהרא"ש ראיתי שכן הוא האמת הגמור, שכל ליקוטי הלכות מבאר ענין זה, להיכלל באלקות מתוך הצמצומים, שזה הענין המבואר שם בהלכה הנ"ל, להפוך משליח למשלח, שמצווה בו יותר מבשלוהו, היינו להכלל במאציל בכל מצוה, – שיקרא שהשי"ת מניח תפילין, ושהשי"ת מתפלל וכו'. עיי"ש הדק היטב.

מוהרא"ש אמר על ספריו "אשר בנחל", שרק מי שיש לו לב נשבר מוצא בהם טעם וכו'.

זיע"א את דעתו לגמרי, ולא רצה לשנות ולתקן את העירוב כלל, ואמר שיותר לסמוך על הפסקים של הגה"ק רבי משולם איגרא זיע"א אפילו שלא בשעת הדחק.

וזה לשונו בסוף התשובה: והנה מצאתי בקהלתי פק"ק פ"ב מימי הגאון מה' משולם (איגרא) זצ"ל, שאחד מהקנים עומד אחורי הכותל, – כי אי אפשר להעמידו ברשות הרבים בשום אופן במקום ההוא, מפני אנשי העיר. וציוה הגאון זצ"ל לכוון עליו למעלה עוד קנה אחד מחוץ לכותל, והוא גבוה מארץ הרבה, רק שנראה מבחוץ, שיהיה היכר לבני מבוי, והנה הקנה הזה השני פסול הוא, כי הוא גבוה הרבה מהארץ. וזה אינו אלא להיכרא. ומכל מקום קשה קצת עפ"י מה שכתב במג"א (סימן שס"ב ס"ק כ'). ולא רציתי לשנות מהוראות הגאון זצ"ל שראוי לסמוך עליו אפילו שלא בשעת הדחק. ולענייני דעתי היה נראה להעמיד קורה עבה, ולחרוץ חצי עביו בכל אורך הכותל, באופן שיהיה דק מבפנים. ולמעלה מהכותל יהיה עבייתו בשלימות, באופן שיפלוט לחוץ, אל תוך חלל המבוי, מעבר הכותל ולחוץ. ובזה יצאנו ידי כל החששות. ואין להאריך בזה יותר. עכ"ל.

ולכאורה יש לעיין בשתי העבדות הללו, הא אין חולקין כבוד לרב, ואם החתם סופר והחידושי הרי"ם היו סוברים שהלכה כמותם, א"כ מאין נכנס כאן ענין של כבוד או יראה וענוה, הא אי אפשר לזוז מההלכה אפילו כל שהוא, וכל אחד יש לו רשות לומר דעתו בתורה הקדושה, ואם לפי דעתו נראה שכן היא ההלכה, הא מותר להם לעשות כפסקם.

וכמו כן יש להקשות בכמה דוכתא בש"ס, שמצינו שתלמיד חולק על רבו, וכמה פעמים מצינו דהתלמיד מודה וכופף ראשו ואומר כבר הורה זקן. (ולמשל מה דאיתא במסכת שבת דף נא ע"א, רבי התיר להטמין את הצונן. לא קשיא הא מקמיה דלישמעיה מרבי ישמעאל ברבי יוסי הא לבתר דלישמעיה. – כי הא דיתב רבי ואמר, אסור להטמין את הצונן. אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי, אבא התיר להטמין את הצונן. אמר).

ונראה, דאם התלמיד אינו משיג ואינו מבין את שיטת רבו כלל, ועלה בידו פסק אחר מרבו, אזי מותר לו לחלוק על רבו, – דהא התורה ניתנה לכל אחד ואחד. אבל כאשר שומע פסק דין של רבו, הוא עכ"פ מבין את שיטת רבו ומבין למה פסק כך, ומבין שיכולים לומר סברא זו (היינו שמבין את פסקו של רבו במקיפין שלו). ואם אז התלמיד אינו סובר כשיטת רבו, על זה אומרים הכלל דכבר הורה זקן, מכיון דמבין את הפסק עכ"פ מצד המקיפין שלו, – ולכן יכול לכוף ראשו ולשמוע לפסקו של רבו, או למי שהוא גדול ממנו, עם היות, שהוא בעצמו אינו סובר כן.

וכמו שאומר רבינו ז"ל בלקוטי מוהר"ן, שהדרך שצדיק האמת נשאר בעולם הזה, היא ע"י שעושה תלמידים, והתלמידים עושים עוד תלמידים, וזה מה שרבינו ז"ל אמר שהאיש שלו תוקד עד ביאת המשיח. ומה שר' נתן זי"ע לא רצה שיעשו ממלא מקום לרבינו ז"ל, הכוונה שבדרך כלל אם ממנים אדמו"ר חדש – מטבע הדברים נשכח מהדור החדש האור של האדמו"ר הקודם, משא"כ בברסלב, כל התכלית של התלמידים היא לא לחדש אור ודרך חדש לגמרי ח"ו, אלא לעשות כלים ודרכים להעביר את אור רבינו ז"ל, וכמו שאומר רבינו ז"ל שממנו לא יהיה חדשות עד ביאת המשיח, – היינו שגילויי רבינו ז"ל יש בכוחם להדריך ולהאיר לכל הדורות הבאים עד ביאת המשיח, ואין צריך יותר אורות וגילויים חדשים, אך בכל זאת צריך להיות קשור לתלמידי רבינו ולקבל מהם את אור רבינו ז"ל.

שמעתי ממוהר"א"ש שאמר, שהיתה לו תקופה במשך שלושים חדשים רצופים (שנתיים וחצי), שלמד בה בהתמדה נוראה את כל ספרי לקוטי הלכות, ועשה בכל חודש סיום על כל ספרי הלקוטי הלכות (שלושים פעמים), ואז נבלע אור מוהרנ"ת בדמו.

היה סיפור נורא עם אחד מקרובי ז"ל, שנחלה במחלה הידועה רח"ל, על לשונו, והתחיל לעבור מיפולים קשים, עד שאמרו הרופאים, שעפ"י דרך הטבע – רוב האנשים הסובלים ממחלה זו נאבד מהם כח מצוה ראשונה שבתורה וכו'. ולקחתי אותו, ונסענו ביחד אל מוהר"א"ש במוצש"ק פר' נח, והגענו לבית מוהר"א"ש בשעה מאוחרת בלילה, והיה מוהר"א"ש באמצע אכילת מלוח מלכה ולמד תנא דבי אליהו, והזכרתי אותו לפני מוהר"א"ש שיברכו ברפואה שלימה.

ונענה מוהר"א"ש שביכלתו לא רק ליתן לו ברכה אלא אף ליתן לו הבטחה שיהא בריא, ועוד שיהיו לו עוד בנים, וזאת בתנאי שיבטיח לו

פעם שאלתי את מוהר"א"ש מעמו על ענין מסויים, וענה לי המוהר"א"ש ברמז, שיש לו בזה עניינים גבוהים ואין לי להתערב בזה. וסיפר לי שהרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע היה לו כח רוחני לרפאות חולים ממחלתם ע"י מישוש בידיו הק'. ואצל הרה"ק מקאמרנא זי"ע נחלה בנו הדמשק אליעזר זי"ע, ונהיה משותק בכל גופו, ולקח אותו אביו הק' אל השר שלום שירפא אותו, וכשהתחיל השר שלום להעביר ידיו הק' על החוליה, התחיל הרה"ק מקאמרנא לעקוב (בעולמות עליונים) אחרי מחשבותיו הק' של השר שלום, בכדי ללמוד מדרכיו בקודש, והרגיש השר שלום שהרה"ק מקאמרנא עוקב אחריו, והפסיק באמצע לפני שגמר את הריפוי, ונשארה קצת מרגל הדמשק אליעזר משותקת. ובוה רימו לי המוהר"א"ש שיש דברים שאין לעקוב אחריהם ואין להתערב בהם.

פעם אחת שאלתי את המוהר"א"ש, מה היא דעתו ושיטתו בענין מה שיש אומרים שבזמננו אין ראש בית'. ומצד שני יש אומרים (כמו הראב"ר"נ ועוד), שאכן יש ראש בית בכל דור ודור. וענה לי שמדיוק מדברי מוהרנ"ת בליקוטי הלכות מתבאר, שבכל דור ודור יש ראש בית'.

וישוב שאלתי ממנו, מאן מפיה בזה, לדעת מי הוא הראש בית שבכל דור, שממשיך את דרך רבינו ז"ל בעולם, ואמר לי שמשמע בלקוטי ההלכות (הל' הרשאה) שזה הוא מי שיודע את כל התורות של רבינו ז"ל. וסיום שאינו יודע על מה סומכים קצת חסידי ברסלב שאומרים שאין צריך להיות מקושר לאדם חי ומספיק לימוד הספרים של רבינו ז"ל, וזה נגד הקבלה מר' אברהם בן ר' נחמן, שאף ש"הצדיק" שבלקוטי מוהר"ן הוא צדיק מיחידי הדורות, בכל זאת צריך שיהיו תלמידים חיים שיתעבר בהם ניצוץ מנשמת רבינו ז"ל. וכן משמע בלקוטי הלכות (הל' שליחים הלכה ה') שהתלמידים החיים הם בכחי' ממוצע המחבר בין החסידים לצדיק העליון.

לדברים שנאמרו בביוזי, זה אולי נחשב ג"כ שעבר על הבטחה ה-א', דשומע כעונה].

ולגודל הפלא לא עבר זמן מועט וחזרה לו המחלה ביתר שאת, עד שכבר לא היתה בידי הרופאים היכולת להשתלט עליה, ונסתלק אותו אדם רח"ל. ועוד יותר נפלא הוא, שגם אותו ראש הישיבה שיעץ עצה רעה זו, וביוזא את המוהרא"ש, נענש גם כן, ולא עברה שנה אחת וגם הוא קיבל את אותה מחלה בדיוק, ובדיוק באותו מקום ממש שקיבלה קרוב משפחתי, ונפטרו שניהם רח"ל באותה שנה, ה' יזכנו לאמונת חכמים צדיקי אמת. אמן.

פעם כשהייתי בביקור אצל מוהרא"ש ראיתי שמונה על השולחן ספר תשב"ץ בהוצאה חדשה, ושאלתי את מוהרא"ש מדוע ספר זה מונח על שולחנו, ואמר לי מוהרא"ש שדרכו ומנהגו הוא שכל ספר שיש לו, עוד לפני שמכנים אותו לארון ספרים, הוא עובר עליו במהירות מתחילתו עד סופו, וכל הספרים שיש לו בארון הספרים (ויש לו אלפי ספרים) זכה לעבור על כולם, ואמנם יש לו כבר בארון ספרים ספר תשב"ץ שכבר עבר עליו, אלא שהיות שיצא שוב ספר הנ"ל בהוצאה חדשה שיש בה הוספות וכו', קנה ספר זה שוב, ועל כן מונח הוא עתה על השולחן, עד שתיכף יעבור עליו שוב, על כל הספר, מתחילתו ועד סופו, ואז יניחנו בארון. והיה לי לפלא שאפילו שהמוהרא"ש משקיע זמן רב לכתיבת ספריו וכדו', עדיין ממשיך בהתמדתו הנפלאה בלימוד ושינון בכל חלקי התורה וכו'. וכמו כן סיפר לי בעל שו"ת ישיב יצחק, שבכל פעם שהוציא עוד כרך אחד מספרי השו"ת שלו, שלח המוהרא"ש שליח לקנות ממנו את הספר החדש (שהוא כיום מחזיק יותר מעשרים כרכים).

פעם אחת אמר מוהרא"ש, שכל אחד שיתן לו עשרת אלפים דולר בכדי לסייעו לבנות מקוה טהרה ביבניאל, יכול הוא לפעול להמשיך לו

שיקיים את מה שיבקש ממנו. ואותו אדם הבטיח לו זאת. ואז אמר לו מוהרא"ש שבפרשת השבוע למדנו שהתיבה היתה שלש מאות אמה אורך התיבה, וחמישים אמה רחבה, ושלושים אמה קומתה. ועוד אמה שהיא ו' טפחים צוהר לתבה. והגימטריא של כל אלו השיעורים, המה תיבת לשון"ן (ל = 30, ש = 300, ו' = 6 טפחים – אמה, ו' = 50 אמה רוחב), וזה מרמז, שיקבל על עצמו לשמור על לשונו מדיבורים אסורים, ובפרט מדיבורי זלזול ח"ו על צדיקים, שהמבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו; ומאידך, המכבד צדיקים, אין מחלה שלא יזכה עי"ז לרפואה, וזו קבלה אחת. ועוד קבלה, שיקבל על עצמו שלא יפנה יותר בענין המחלה לשום רופא שבעולם לעשות ניתוח.

וסיים שאם יקיים ב' בקשות אלו שהבטיח שיקיימם, מבטיח לו מוהרא"ש רפואה שלימה ועוד בנים וכו'. וביקש ממנו שיתן לו פדיון שתהיה לו רפואה שלימה. ועוד פדיון שיהיה לו בן. ואותו אדם נתן לו את כל הסכום שביקש ממנו. והנה כמה שנים שמר אותו אדם על הבטחתו, ובזמן זה זכה להוליד עוד ילד (שהיה זה כנגד הטבע וכנ"ל). ואחרי כמה שנים נפגש אותו אדם עם איזה אדם גדול (איני רוצה לגלות מיהו, אלא שהיה ראש ישיבה והיה אדם גדול בתורה באמת), וראה אותו ראש ישיבה סימן על לשונו של קרוב משפחתי (שנשאר סימן זה על לשונו מהמחלה ומהטיפולים שעבר), ושאל אותו ראש הישיבה, מדוע אין אתה חותך חתיכה זו בניתוח, ואמר לו, שהתחייב למוהרא"ש שלא ילך לרופאים לעשות ניתוח.

וכאשר שמע הראש הישיבה את דברי מוהרא"ש, ביזה ראש הישיבה את דברי מוהרא"ש, והורה לאותו אדם בהוראת חכם לחתוך ולהסיר את הסימן שהיה לו על לשונו. ואותו אדם ציית לראש הישיבה ההוא. [ובזה עבר על הבטחתו שלא ללכת יותר לרופאים, ואולי גם בזה ששמע ביוזי על מוהרא"ש ושתק, ושמע וציית

חקוק בזכרוננו, הוא דברי ההתעוררות והדרשה שנשא לפני התקיעות, ועד היום עדיין נשארה בי רשימו דקדושה מדבריו הק'. ואזכיר כאן רק מעיוטא דמיעוטא ממה שאמר בתוך דבריו, שע"י אמירת שבע פעמים למנצח לבני קרח מזמור (שאומרים לפני התקיעות), עי"ז אנו מפילים את השבע חומות שמפרידים ביננו לבין השי"ת, ועי"ז אין שום מסך המבדיל בין ישראל לבין אבינו שבשמים, וכל מה שמתפללים בעת הזאת הוא נענה מיד, ומתקבלות כל התפלות בעת ההוא, באשר אין שום דבר שיעכב תפלה זאת מלעלות. ולאחר הדרשה היתה התעוררות גדולה ועצומה בבית הכנסת בעת אמירת הלמנצח.

ישועה בעזרת השי"ת. ואני בעצמי מכיר אישית כמה וכמה אנשים שנתנו למוהרא"ש את הסכום הנ"ל, וראו מופתים נפלאים למעלה מדרך הטבע בענינים שנצרכו להם. וגם היתה עובדה אצל אחד ממכרינו, שהיתה לו בת שהיתה גרושה יותר מעשר שנים, ולא היתה יכולה למצוא שידוך, ומיד כאשר נתן את הסכום הנ"ל למוהרא"ש, לא עברה תקופה קצרה, עד שבתו נתחתנה בשידוך מכובד מאוד, לאחר שכולם כבר נתאיישו ממציאת שידוך עבורה.

עוד רגע אדבר ממה שזכיתי להתפלל אצלו בראש השנה, ואחד מן הדברים שנשאר

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

